

Inserati se sprejemajo in velja
triatopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

N.ročnino prejema opravišstvo
(adm. nistracija) in eksedicija na
š. arm. trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr., več na leto.

Vredništvo je v Kravji dolini
št. 26.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Avstrijska vojna v Bosni.

Avstrijske zastave že vihralo na bosenski in hercegovinski zemlji. V ponedeljek 29. julija je šla naša vojna v naj lepšem redu in brez opovir čez mejo. Prvi je stopil na turška tla nadvojvoda J. Salvator, ki je na čelu svoje brigade došel v Berbi r. Pri Brodu je šla ravno tistega dne zjutraj prednja straža 13. armade vpricho višjega poveljnika generala Filipoviča in njegovega štaba med veselim krikom vojakov in tamošnjih prebivalcev čez Savo. Prehod je bil v treh urah dovršen in ob 10. uri dopoldne so že vihrale avstrijske zastave na zemlji bosenski.

Pred odhodom je general Filipovič vojakom razglasil svoje prvo vojno povelje, ki se glasi:

„Vojaki! Notranja vojska v najstrašnejši podobi, in fanatičen verski in naroden boj ob naših mejah prisilil je sto tisuče beguncev na avstrijsko-ogerski zemlji iskati varstva pred grozovitim preganjanjem.

Nj. Veličanstvo cesar, naš najvišji vojni gospod, nehotoč svojo zemljo prepustiti kot bojišče tujemu brezvladnemu prizadevanju in še dalje trpeti zmešnjave v sosednih deželah, ki so žugale nevarne postati tudi našemu miru in varnosti, so v soglasju z vsimi velikimi državami Evrope in s privoljenjem turške vlade sklenili, tem nesrečnim razmeram z zasedenjem Bosne in Hercegovine na odločen način konec storiti. Zvestim načelom lojalnosti, ki je bila od nekdanj znamenje naše politike, nam tudi sedaj ne veleva želja po osvojitvi, ampak neobhodna skrb za lastni blagor prestopiti državne meje.

Vojaki! Vaša naloga je jasna. V nekem vam ob enem razglasenem oklicu se prebivalcem Bosne in Hercegovine slovesno beseda zastavlja, da hočemo z njimi, če se voljno podvržejo mojim naredbam, kot z odkritosrčnimi prijatelji ravnati, pravice vsake narodnosti in vere kakor tudi obstoječe šege in navade spoštovati, posestvo in domače pravice pa braniti.

Vaša vselej vesela pokorščina pod povelja našega najvišjega vojnega gospoda, vaša izgledna disciplina ste mi porok, da se boste držali te v vašem imenu dane obljube. Pri izvrševanju nam izročene naloge ne bodem trpel nobenega ugovora in se krepko zoperstavil vsakej opoviri, naj pride od kjer koli hoče.

Vojaki! vaša naloga, blaga in vzvišena v svojem namenu, je težavna! Zarad razmer dežele, v katero pridete, vam pretč težavne poti, pomanjkljiva stanovanja, in vsake vrste pomanjkanje in težave. Toda s trdnim prepričanjem zaupam vaši trdni volji in stanovitnosti; za vas ni nobena ovira tako velika, da bi je lahko ne premagali.

Vojaki! še enkrat ponavljam, da vas ne peljem v zmagovalno vojsko, ampak k hudemu delu v službi človekoljubja in olike! Ti tako dostikrat zlo rabljeni besedi naj pod varstvom dvoglavnega orla po vas zadobé nov svit in pravo veljavo.

Oklic do prebivalcev pa se glasi:

„Prebivalci Bosne in Hercegovine!

Vojska cesarja avstrijskega in kralja ogerškega se pripravlja, da bode prestopila meje vaše dežele; oni pridejo kot prijatelji, da bi konec storili zlu, katero je že več let ne le

Bosno in Hercegovino, ampak tudi sosedne avstrijsko-ogerske dežele uznemirjevalo. Cesar in kralj je z žalostjo čul, da notranja vojska to lepo deželo uničuje; da se prebivalci ene in iste dežele med seboj vojskujejo; da je kupčija in vse delovanje prenehalo, da tolovajsko odganjajo vaše čede, da vaše polje ni obdelano in da se je revščina vdomačila po mestih in na deželi.

Veliki in hudi dogodki so vaši vladi nemogoče storili, da bi za trdno napravila mir in slovo, na katero se blagostanje naroda opira. Cesar in kralj ni mogel več gledati, kako da posilnost in nemir vlada blizu njegovih kronovin, kako pomanjkanje in revščina trkate na meje njegovih dežel. Opozoril je toraj evropske države na vaše stanje in v svetu narodov je bilo enoglasno sklenjeno, da naj vam Avstro-ogerska država zopet pripravi mir in srečo, katere že toliko časa pogrešate.

Njegovo veličanstvo sultan, želeč vašo srečo se je odločil vas izročiti varstvu svojega močnega prijatelja, cesarja in kralja.

Tako bode tedaj c. k. vojna prišla med vas; ona vam ne prinese vojske, ampak mir. Naše orožje bode vsakega branilo, in nobenega ne zatiralo. Cesar in kralj veleva, da imajo vsi sinovi te dežele po postavi enako pravico; da se bode vsem varovalo življenje, vera in premoženje.

Vaše postave in naredbe se ne bodo samovoljno odpravile, vaše šege in navade se bodo varovale. Nič se siloma ne bode prenaledilo brez resnega prevdarka, kaj da je vam potrebno. Stare postave toliko časa ostanejo veljavne, dokler se ne okličejo nove. Od vseh

Občni zbor Cecilijinega društva.

Cecilijino društvo je imelo 25. t. m. drugi občni zbor. Nepričakovano veliko udov zlasti duhovnov, pa tudi svetnih se ga je vdeležilo. Tudi iz sosednih škofij: Goriške, Tržaške, Lavantinske so bili nekteri prišli, kar jim ne bo žal. — Ob osmih zjutraj je bila slovesna sv. maša v stolnici, katero so služili preč. g. prošt Dr. Jarc, predsednik tega društva; na koru pa je kaj lepo pelo nad 40 pevcev in pevk: „Missa in hon. s. Caeciliae“, zložil Ant. Foerster. Pri tej skladbi vkrenil je g. skladatelj srednjo pot; ni težka pa tudi ne prelahka. Tako je prav. Le kolčak izurjen kor jo lako poje. Koralno in f. guralno petje je bilo vse hvale vredno. — Čez dolgo časa slišal sem zopet g. Alijaža prijetni glas. Le škoda, da nekoliko boleha; prav sposoben je, pri toliki muzikalični izobraženosti, da bi nadaljeval študije v Ratisbonski šoli (Regensburg) in prišel v pest g. Haberla. Uči se pa v tej šoli: estetika, liturgija, glasbena zgodovina, kontrapunkt, harmonija (harmonizovanje, spremljevanje, prosta fantazija), branje in igranje par-

titur, dirigovanje, podučevanje v petji, gregorijanski koral. Ta šola je to, kar je univerza za osmošolca z maturo. —

Ob desetih zjutraj bilo je zborovanje družnikov v škofijski dvorani. Iz govora preč. g. predsednika posnamem: 14. junija lanskega leta ustanovilo se je Cecilijino društvo. Izvolilo se je ta dan v občnem zboru 9 odbornikov za 3 leta.

Da bi č. udje zvedili, kaj je odbor med tem časom delal in sklepal, in da bi se posvetovali, kaj nam je še v prihodnje delovati, zbrali smo se danes v tako obilnem številu. V težavnih okolščinah pričel je odbor svoje delovanje, prevzel nalogo, da bi gojil pravo cerkveno glasbo, s trdno voljo, ves navdušen, zaupajoč na pomoč od zgoraj in na podporo mil. knezoškofa. Večkrat se je odbor sošel, pogovarjal, posvetoval o družbenih zadevah in ni se vstrašil nobenega truda, da bi svoj namen dosegel. Z veselim srcem lahko priznamo, da se je društvo začelo lepo razvijati in cvesti, kajti 2. oktobra lanskega leta ustanovilo je orgljarsko šolo, tolikanj koristen zavod za vso škofijo, izdalo je društveno darilo, izdaja cer-

kveni glasbenik, organ tega društva, nakupilo je tudi muzikalij za to šolo. Ta lepi napredek imamo pripisovati zlasti mil. knezoškofu. V dolžnost si tedaj štejem, da mil. knezoškofu zato izrečem prisrčno zahvalo in prosim, da bi to društvo tudi v prihodnje podpirati blagovoljili. —

Za g. predsednikom je govoril g. A. Dolinar, blizo tako-le:

„Lan-ko leto se je ustanovilo v Ljubljani društvo sv. Cecilije v povzdigo in pospeševanje prave cerkvene glasbe. Ker pa ima cerkev kakor v liturgiji, tako tudi v cerkveni glasbi, ki je del liturgije, edina odločilno besedo, zamore se cerkvena glasba, ki je bila v zadnjih, cerkvenemu življenju zelo nemilih časih, iz prave poti zašla, in vsa mehkužna in posvetna postala, edino le na podlagi cerkvenih določil ali liturgičnih postav prav preustrojiti in preobnoviti. Imenitno pa je v tej zadevi vedeti zlasti, kdaj cerkvena določila zahtevajo, da se ima na koru peti latinski, in kdaj ona pripuščajo peti v domačem jeziku. —

Da je liturgični jezik za zapadno cerkev latinski, to je vsakemu znano. Ob času triden-

deželnih in duhovskih gosposk pa pričakujemo da bodo varovale red in vlado podpirale.

Prihodki dežele se bodo obračali samo za potrebe deželne, v zadnjih letih zaostali davki se ne bodo iztirjevali. Vojaki cesarja in kralja dežele ne bodo stiskali, ne nadlegovali; z gotovim denarjem bodo plačali, kar bodo od prebivalcev potrebovali.

Cesar in kralj pozna vaše pritožbe in želi vaš blagor. Pod njegovim žezlom živi veliko narodov skupaj in vsak govori svoj jezik. On vlada čez ude različnih veroizpovedanj, in vsak svobodno spoznava svojo vero.

Prebivalci Bosne in Hercegovine; Zaupljivo se izročite varstvu slavnih zastav avstrijsko-ogerskih. Sprejmite naše vojake kot prijatelje, bodite pokorni gosposki, pričnite zopet svoje delovanje in varovani boste uživajte sad svojega dela.

Objavljenje tega oklica priča, da imajo naši vojaki zdaj vsi prestopiti bosensko mejo. Izvzemši peščico ljudi, ki iščejo vedno le boj in prekucij ter se navadno iz tujih dežel pripode tje, kjer nastane kak ravs, pri katerem kot ljudje brez imetja, pa tudi brez rodoljubja nimajo nič zgubiti, pa kaj pridobiti, bode ta oklic gotovo napravil jako ugoden vtis na vse prebivalce, kristjane in mohamedane, ki so dobre volje in si po triletnih stiskah in težavah že skoraj zopet žele počitka in miru. Vsem skupaj in vsakemu posebej namreč zagotavlja varstvo in spoštovanje življenja, vere in imetja in da to niso samo prazne besede, nam je porok vojaška uprava, ki se ima v teh deželah vpeljati, ki je sicer stroga in odločna, pa skoz in skoz zanesljiva in pravična. To nam daje veselo nado, da se bode avstrijska oblast ne le pri bosenskih in hercegovinskih prebivalcih, ampak tudi v sosednih deželah zadobila zaupanje in vsestransko spoštovanje, kar bi bilo pa morebiti jako negotovo ali vsaj dvomljivo, če bi bili precej okusili blagre strankarstva, katero posebno v madjarski polovici tako lepo cvete.

Novi oblaki

se zbirajo na političnem obnebi. Bismark je pač sam priznal, da to, kar so v Berlinu sklenili, ne bo dolge veljave imelo; hotel je rešiti mir vsaj za nekaj let, da se bodo zmešnjave

tinskega zbora so se mnogi med njimi celo cesar Ferdinand, močno prizadevali, da bi se zanaprej liturgija opravljala povsod v domačem jeziku; pa cerkveni očetje so se po resnem prevdanku izrekli za latinski jezik s pristavkom da naj se liturgija, to je, cerkveni obredi, vernemu ljudstvu pridno razkladajo. Ker je pa liturgični jezik ostal za zahodno cerkev latinski, zahteva cerkev, da se v latinskem jeziku na koro poje, kadarkoli kor naravnost sega v liturgijo, kadar je on eno z altarjem, in to je: pri slovesni peti maši, pri slovesnih večernicah, pri eksekvijah ali peti črni maši in kakor večina cerkvenih pravoslavcev in bogoslovcev sploh trdi, pri blagoslovu s sv. Rešnjim Telesom.

Ozirajmo se tu posebno na peto mašo. Peta maša „Missa cantata“ je tista, katero mašnik ali sam, ali z asistenco poje. In pri vsaki taki preti maši zabranjuje liturgične postavbe peti v domačem, zahtevajo pa, da se poje izključno v liturgičnem, to je, latinskem jeziku. Razlog je jasno ta, ker pri peti maši kor mašniku odgovarja, poje cele dele maše, sega toraj v liturgijo ter je eno z altarjem.

(Dalje sledi.)

pa tako hitro zopet ponovile, tega si pač sam ni domišljeval.

To čuti ves svet, da vzhodno vprašanje tako dolgo ni temeljito rešeno, dokler je še kaj Turka v Evropi. Grško vprašanje se je nerešeno pustilo; to smo o svojem času zaznamovali kot seme nove vojske, nemisleči, da se bo ta misel tako kmalo vresničila. Grki so se prepričali, da z diplomatiziranjem ni nič; zdržali so se vojske, zidajoči na obljubo angleških diplomatov, da bodo že vevlasti skrbele za Grčijo. Prišlo pa je drugače. Angleži so Grke na cedilu pustili, in tudi drugi diplomati so se držali načela, da kdor ni nič storil, kdor se ni boja vdeležil, tudi ne more zahtevati, da bi se mu kar najlepši kosi Turčije v dar poklonili. Tako niso Grki nič dobili, in reklo se jim je šegavo, naj se s Turčijo neposredno dogovoré zaradi meje, češ, prej niste hoteli Srbom in Rusom pomagati, zdaj se pa sami vojskujete s Turkom, če se hočete. Zdaj so tudi Grki spoznali, kaj je angleškim obljubam verjeti, kesajo se, da niso koj od početka s Srbi vred v akcijo stopili; to zamudo hočejo popraviti, in že se je grška vstaja v Tesaliji in Macedoniji pričela.

Grki ne bi imeli upanja do zmage, pa našli so nenadoma močne pokrovitelje. Dve vlasti, Francoska in Italija, ste jako nezadovoljni z izidom kongresa, laški in francoski diplomati so prišli brez dobička domu, Angleška pa si je kar na lepem osvojila Kiper in pokroviteljstvo nad azijsko Turčijo. To Lahom in Francozom ne dá spati: Francoski kakor laški listi pišejo, da se je treba potegniti za Grke, katerih bratje so pod turško oblastjo ostali; Grki bi se osvobodili, tista vlast pa, ki bi jim do tega pomagala, zadočila bi nekako nadvlast nad južnim (grškim) delom evropske Turčije, pri tem pa bi si za se vzela nekaj otokov. „Grki so nam soroden narod“, pišejo zdaj Francozi in Lahi, vendar menda niso toliko vneti za Grke, nego za turško dedščino, pri kateri bi se dalo kaj zaslužiti, kdor bi si hotel prisvojiti mesto odvetnika in pokrovitelja grškega naroda, kateri se smatra za glavnega dediča Osmanov.

Ob enem pa se kažejo vedno bolj znamenja velike svetovne vojske. Francozi so nevoljni na Angleže, ker so vzeli Kiper, jezé se nad Nemci, ker Alzacije in Lorene ne dajo nazaj; Italijani se srdé nad Angleži, ker si ti prisvajajo vedno večjo moč v srednjem morji, radi bi jim tudi Malto vzeli, od Avstrije pa burno zahtevajo Trst in Trentin, ter jo zavidajo za Bosno; tudi Rusi se nečejo potolažiti, in pišejo strastno zoper Avstrijo, katero imenujejo svojo krvno sovražnico, zbirajo tudi v Aziji vojsko zoper Angleže. Tako se zmirom jasneje kaže podoba zveze med Rusijo, Italijo in Francijo na eni, in med Avstrijo in Anglijo na drugi strani. Le o Nemci se ne vé, na katero stran se bo obrnila. Nemški narod v svoji večini želi zveze z Angleži, o tem si ne delamo nobenih iluzij; pa dokler stari Viljem in Bismark živita, ne verujemo, da bi se Nemčija Rusom nasproti postavila; najbolj verjetno je, da bodo Prusi v oboroženi nevtralnosti ostali, kar bo pa tudi Francoze k nevtralnosti prisililo, tako da bo imela Avstrija sama z Italijo in Rusijo opraviti, ker angleška pomoč na suhem ni vredna, da se o njej govori.

Če potem še pomislimo na Srbe, Črnogorce in Rumunce, kateri bodo gotovo na strani Rusije stali, potem si lahko predočimo, v kak nevaren položaj da Avstrija pride, ako ne sklene z Rusijo poštenega in odkritega prijateljstva, kar so ji previdni državniki vedno

svetovali, česar pa Madjari po nikaki ceni umeti nečejo.

Tako tedaj vidimo vedno le oboroževanje in grozečo vojsko, in milo se mora storiti človekoljubu, če vidi, kako se blagostanje ljudstva vedno bolj spodkopuje z neznosljivim vojaškim bremenom. Kakor glas vpijočega v puščavi zaslislalo se je svarjenje princa Oldenburškega na kongresu, ko je prosil državnike, naj se usmilijo pod vedno rastočimi davki zdihujočih narodov. Pa kdo ga bo slišal, ko vpije povsod strast in lakomnost po deželah in politični hegemoniji.

Stara pesem.

Veliko in mnogovrstno se piše o šoli, ta predmet je vedno na dnevnem redu po časnikih in knjigah, kakor n. pr. krompir na kmetiški mizi in vendar ni nikdar obdelan, ker ima toliko različnih strani. Zlasti našim nasprotnikom je šola kost, katero zmiraj obirajo in sicer zato, ker jim je še zmiraj premalo nemška. Po njihovih mislih je to edina napaka, ki jo imajo šole po slovenskih deželah, v vseh drugih obzirih so izgledno izvrstne.

V najnovejšem času nam je iz poglavja prizadevanja za ponemčenje naših ljudskih šol omeniti posebno treh dogodeb, ki jih tu po vrsti navejemo.

Prva se tiče mestnih šol ljubljanskih in je pred mescem dni že v mestnem zboru napravila veliko hrupa. Učitelj vitez Gariboldi je namreč podal temu zboru obširno poročilo, v katerem toži, da se — o strah in groza! — po mestnih šolah ljubljanskih preveč zanemarja nemščina! Čudno, da ni po zbornici zbog take pritožbe nastal splošen krah, ker pač vsakemu mora znano biti, da se preveč zanemarja edino le slovenski jezik, čigar poduk trpi po preskrbnem podučevanju v nemščini. Odborniki narodne stranke so tudi konstatirali, eden celo po skušnjah pri svojih lastnih otrocih.

Druga reč so očitne laži, ktere naši domači nasprotniki trosijo po svetu o naših šolah, češ, da so to želje ljudstva. Tako je bil nedavno v nekem nemškem vnanjem časniku iz Kranjskega dopis, ki je resnico popolnoma na glavo postavljaj. Dopisnik se je namreč lagal, da čedalje bolj pogosto dohajajo deželni odbori od kmetijskih občin prošnje za nemške šole, ker ljudstvo začne spoznavati, kako ga vodje za nos vodijo, ker — sami svoje otroke pošiljajo v nemške šole. Ali ni tako očitno besna hudobija? Ni li pri tem pa tudi neumno, da je groza? Kam li hočejo pošiljati jih, kakor v šole, kakoršne so? V Ljubljani pa zavoljo ponemčevalnega duha in enake večine v mestnem zboru ni drugačnih šol, kakor take v katerih se otrokom že prvo leto, še predno se zamorejo naučiti branja v maternem jeziku, ubija nemščina v glavo, da otroci ne vedo razločiti, kaj je nemško, kaj pa slovensko. Ne le slovenskim prvakom — vsakemu narodnjaku je ta sila malo všeč, ali kako si bo pomagal? Če hoče svoje otroke sploh v šolo pošiljati — in ta mora storiti po postavi, ako jih doma ne daje podučevati —, jih ne more pošiljati v druge, kakor v gori omenjene. Če bi pa imeli tu čisto slovenske šole memo nemških ali bolje ponemčevaločih, bi že videli, kam bi odličnejši narodnjaki pošiljali svoje otroke; zagotovljeni bodite, da k Zimi in njegovim tovarišem ne.

O tem še nekaj. Ravno prezgodnje ubijanje nemščine v ljudskih šolah je vzrok, da je letos med 996 učenci na mestnih šolah ljubljanskih dobilo jih 400 drugi red in ostalo neizprašanih: zavoljo pretežkega, jim tujega je-

zika zaostajajo ne le v tem ampak tudi v drugih predmetih, ker jim ta pretežno glavo dela. Zlasti jih motijo voglate in robate nemške črke, katerih učiti se bo kmalu nepotrebnost, ker so jih Nemci sami že jeli popuščati in poprijemati se latinskih. Tukaj pa mora deček, komaj 7 let star v enem letu naučiti se četrtnih črk: tiskanih slovenskih, pisanih slovenskih, tiskanih nemških in pisanih nemških. Vprašanje: je li tako mučenje otročjih možganov razvoju duha in telesa ugodno? Ali je najvišji cilj ljudskih šol po Ljubljani ta, da se deca nauče nemščine? Marsikterega očeta srce boli zbog tega, ali — pomagati si ne more. Zato in iz nobenega drugega vzroka pošiljajo narodnjaki vseh stanov svoje otroke v nemške ali marveč prenemčevajoče šole. Marsikteri bi jih pač rajši pošiljali v kako šolo na kmetih, če bi mu bilo to mogoče.

Pridemo k tretji reči. Po novi šolski postavi imajo občine pravico izbrati si učitelje, kar je tudi popolnoma prav, ker jih le one plačujejo in imajo do otrok v prvi vrsti pravico vendar še stariši; ti imajo odločevati, kaj bo stem, kaj z onim otrokom. Kakor pa ni mogoče drugač, je ogromna večina krajnih šolskih svetov narodna; to silno grize naše „Volksbildnerje“ á la Linhart, Simma e tutti quanti, zato je bil nedavno v „Laib. Schulzeitung“ članek, ki pravi, da skoro vse občine teži jarem krajnih šolskih svetov, ki si izbirajo učitelje, ter da bi ta jarem gotovo vsaka občina rada odtresla od sebe. Da to ni res, nam ni treba povdarjati, kajti čemu li bi bili potem krajni šolski sveti, če bi se jim še ta pravica vzela? Za tem grmom tiči drug zajec, gori omenjeni ljudje bi radi dobili učitelje popolnoma v svojo pest, da bi ravnali ž njimi, kakor svinja z mehom. Se vé da bi potem noben učitelj ne smel biti naroden, sicer bi ga podili od kraja do kraja, da bi v petih letih vso deželo obhodil. Dalje se da misliti, kake bi bile potem še le naše ljudske šole. Zdaj kak Linhart, Simma itd. ne more pregnati kakega njemu nevšečnega učitelja, ker imajo krajni šolski sveti besedo — hinc illae lacrimae v „Schulzeitung“.

Te tri dogodbe novejšega časa smo hoteli ob kratkem omeniti in nekoliko pretresati. Radi bi pripeli jim še marsikaj, ali potem bi članek morda ne prišel v roke občinstvu, za katero je namenjen.

Slovanska bilanca.

II.

Turčija pobita sklene mir z Rusijo v sv. Štefanu pri Carigradu. Kristjanska raja je osvobodjena! Nova kneževina bolgarska, obsegajoča ves prostor med Donavo in egejskim morjem z velikimi mesti Plodivom, Sofijo in drugimi tja do Janine, ima si sama iz srede svojih odličnjakov voliti kneza; neodvisna Srbija rasteza se čez celo staro Srbijo —; sedaj tudi na papirju kakor poprej že v resnici, neodvisna Črnogora dobi daleč razširjene meje s pomorskimi obali in s prostim brodarenjem ob skadarskem jezeru po Bojani in jezeru in z morskimi lukami Bar in Dolcinj.

Bosna in Hercegovina sicer ostaneta podvrženi turški vladi, pa dobite kristjanskega sultanovega namestnika, popolno avtonomijo, ravno tako kakor tudi vse druge pokrajine, po katerih prebivajo kristjanje.

Veselo vsklikne slavjansko srce: Hvala Bogu! Slavjani so svobodni!

Zavidna Anglija pošlje svoje mogočno morsko brodovje v marmarsko morje in zahteva,

da se ima sv. Štefanski mir celi Evropi predložiti, da se pregleda, prenaredi, potrdi ali uniči. Avstrija zastopana po Madjarizmu pritrdi. Rusija po hudi vojski že skoraj onemogla, mora se udati.

Diplomati se snidejo v Berlinu. Sv. Štefanski mir sicer ni uničen, ali prenarejen je v veliko kvar Slavjanov. S sv. Štefanskim mirom rešeno je bilo vzhodno vprašanje, z Berolinskim mirom pa postalo je permanentno, postalo je skeleča rana na životu Evrope, katera se ne bo zacelila, dokler ne pade Carigrad kristjanom v roke, dokler Mohamedanizem ne prebreds Helesponta povrača se tja, od koder je prišel. Berolinski mir je polovičarsko ne dovršeno delo!

Bolgarija je razdeljena v tri dele.

Del Bolgarije od Donave do Balkana od Morave do črnega morja postane kneževina, s knezom, katerega si voli narod iz svojih odličnjakov, ki pa ostane odvisen od sultana in plačuje danak. Kneževina ima svojo brambovsko vojsko, svoj vstav in svojo vlado.

Drugi del Bolgarije pustili so v področju turškem, pod pogojem, da sultan imenuje kristjanskega namestnika, da ne sme imeti v tej celi pokrajini Čerkesov in bažibozukov, tudi redna turška vojska sme le popotovati skoz njo, ne pa se tu zadrževati, in med popotovanjem le po kosarnah, nikdar pa ne po hišah stanovati. Kristjani tu živeči uživajo enake državljanske pravice kakor Turki, smejo cerkve zidati, in prosto očitno Boga moliti, nikdo jih ne sme pri tem motiti; vradniki imajo biti domačini, za javni red skrbi domača žendarmerija.

Evropski zastopniki po večjih mestih nadzorovati imajo, da se nikomu krivica ne godi.

Ta del Bolgarije sega od Balkana doli do reke Arda in Rodopskih gora, in se imenuje vzhodna Rumelija; niso ji pustili poštenega imena Bolgarije.

Tretji del od Arde do egejskega morja ostal je v zavladanje Turkom. Res je, da so tukajšnji prebivalci pomešani, Bolgari, Grki, Turki, ali večina njih so kristjani; vlada bo sicer čisto staroturška, pa bo vendar podvržena nadzoru zastopnikov evropskih držav.

Srbski kneževini skrbili so zlo njeni po sv. Štefanskem miru odmerjeni del. Mesto cele stare Srbije dobi sedaj le kos stare Srbije omejen z ene strani po gorovju Kopavniku, z druge po Sofijskem okraju, in sega na jugu do mesta Vranja.

Črnogorci dobodo Nikšiče s precejšnjo okolico, Kuče, Spuž, Podgorico z malo okolico, kos skadarskega jezera, prosto brodarenje po njem in Bojani, in kar je največ vredno, ob medzemeljskem morji ležečo luko Bar s celo okolico do skadarskega jezera, to je vrata iz kletke v prosto. Pobrežje Bojane z Dolcinjem ostane Turčiji, Spico vzame si Avstrija.

Bosno in Hercegovino zasede Avstrija, katera si jih gotovo tudi osvoji.

Naša bilanca kaže toraj Jugoslovanom velik napredek Slovanstva, akoravno ne še zaželjene popolne svobode. Zahvaliti se imajo Jugoslovani za to nepopolno rešenje svojih teženj Angleški pohlepnosti, in madjarskemu strahu pred Slovani.

V dobček štejejo: kneževino bolgarsko, avtonomijo v vzhodni Rumeliji z domorodno vojaščino, veliki kos stare Srbije s trdnjavo Mali Zvornik, okraje Nikšiče, Kuče, Podgorico, Spuž, morsko luko Bar z njegovim okrajem in Bosno pa Hercegovino. Madjari sicer pripovedujejo, da so te deželi le obsedli Slovanstvu v kvar, da zadržé njihov razvoj. Verujemo

radi, da je to v resnici madjarski namen, ali Bog že skrbi, da ne doraste drevje v nebo, in naposled on obrne, če prav Madjari obračajo.

Nastane sedaj, ko vidimo, koliko je Slovanstvo prejelo, še vprašanje, ali je to tudi vredno plačane cene?

Res žrtve so bile velike, trpljenje strašno, škoda neprecenljiva, kri je tekla v potocih, ali tudi pridobitek je velik, neprecenljiv še več za prihodnost kakor za sedanjost, če tudi ni popoln.

Do sedaj Jugoslovanom ni bilo mogoče delati zase, zvezani so bili, na vse strani odvisni in povsod tlačeni. Od sedaj pa lahko reko: „Mi Slovani sami si pomoremo,“ kakor so rekali Italijani ne davno: „Italia fara da se.“

Verige, v katere je bil vkovan jugoslovanski narod, razbite so in ovile so se okoli nog dosedanega tlačitelja.

Jugoslovani, na delo! zacelimo vsekane rane, vzdignimo duševno in gmotno zatrta, sedaj oproščena plemena do olike in zmožnosti do katere dostigli smo mi sami, in vse napevanje sovraga ne bo zadržalo zaželjenega vselega konca.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. julija.

Avstrijske dežele.

Cesar so zaukazali, da se iz kmetijskih ozirov tudi rezervisti na Štajarskem, Koroškem, Kranjskem, Primorskem in Goriškem letos ne bodo poklicali k vojaškim vajam, ker je iz teh dežel mnogo ljudi bilo poklicanih k vojakom, ki so odšli v Bosno in Hercegovino.

Iz Praga se poroča, da je velik del cesarjevega dvora že tje došel. Meščanska straža je sklenila, da bode 1. avgusta zvečer cesarjeviču napravila velikansko bakljado. Mestna poslopja bodo slovesno okinčana, in most čez Vltavo bodo zaljšali brezštevilni šopki. — Vojaško službo bode cesarjevič opravljal pri peš-polku barona Ziemickega št. 36, ki biva v Pragu.

Župan je objavil program spejemnih slovesnosti, iz katerih je razvidno, da se delajo za sijajni sprejem res velikanske priprave. Dovolilo se je tudi, da bodo cesarjeviča na ulicah z ogovorom pozdravili.

Volitve za deželni zbor se bodo na Gornjem Avstrijskem vršile 7, 11, in 15, na Predarelskem pa 10, 12, in 14. septembra.

Na Ogerskem je zaradi državnih volitev še vedno vse na škrcih. V Debrecinu so bili Tiszovi nasprotniki 28. t. m. napravili volilen shod, k kateremu sta se vladi nasprotna kandidata Helfy in Simony peljala s 6 konji. Sprejem je bil neki še sijajni kakor unidan Tiszov, ki se je bil pripeljal le s štirimi. Vendar ni dvoma, da bi pri volitvi ne zmagal Tisza.

Vnanje države.

Kongresne sklepe sta cesar avstrijski in sultan turški potrdila v ponedeljek 29. julija.

Nemški cesar se je v torek odpeljal v Toplice.

Srbska skupština je bila te dni sklenjena; sprejela je odločbe berlinskega kongresa glede ravnopravnosti Judov, železnice med Solunom in Carigradom, kuptijske zveze z Avstrijo in vravnanja železnih vrat na Dunavi.

Ruska vlada hoče za obsojence, ki so jih dozdaj v Sibirijo pošiljali, pa tam pohajkavajo navadno brez dela ter pogostoma vhajajo in se združujejo v tolovajske čete ter nadlegujejo vasi, napraviti posilne delavnice, v kte-

rih se bodo zlasti izdelovale za vojaštvo potrebne reči.

Na Italijanskem se čedalje bolj množe demonstracije proti Avstriji, in v Romagni že nabirajo prostovoljce, kateri hočejo napasti Trident. Francoski listi pripovedujejo, da se je kralj Humbert obrnil do nemškega kraljeviča in ga prosil za posredovanje, da bi Avstrija prostovoljno Italiji odstopila Trident in Istro, Švica pa kanton Tesinski. Pa kraljevič je boje odgovoril, da iz te moke ne bo kruha in da avstrijski cesar prostovoljno nič ne odstopi ampak le vsled sile. Tudi pravijo, da so naši vojaki na straži, da bi jih Lah ne prehiteli in da zamore Avstrija pol milijona vojakov postaviti ob Padu, kateri se spominjajo dosedanjih sijajnih zmag nad Italijani in bi jim tudi sedaj prav dobro posvetili domu na Piemonteško.

Izvirni dopisi.

Od kranjsko-hrvatske meje.

26. julija. (Naloga Slovanov.) Rodoljubi naši, pretresovaje novi položaj, ustvarjen po rusko-turški vojski in po berlinski pogodbi, dele se v dve stranki; eni povdarjajo vzajemnost vseh Slovanov, eni, Ilirci, sicer ravno tako prijatelji vseh Slovanov, kakor oni, se pa vendar bolj naslanjajo na zapadni del Jugoslovanstva. Slovenci bodo vedno prijatelji Slovanov, ker so tako izpostavljeni na sprednji straži Slovanstva, da se čutijo le varne, ako vedo, da so za njimi tudi drugi slovanski narodi. Hrvatje, katere brani slovenski zid pred napadi zapadnih narodov, radi bi pa ustrojili samostalno državo, opirajoči svoje duševno življenje na plodove ilirskih medric, brez ožje zveze z drugim Slavianstvom. V tem, se mi zdi, se ne strinjajo Slovenci s Hrvati; je sicer mnogo Slovencev, ki si želé združenja s Hrvati, koji so nam ljubi, kakor drugi Slovani; a Slovenci umevajo to združenje s Hrvati tako, da s tem ne preneha duševna zveza z drugimi Slovani, če prav ne bo tako tesna, kakor ona med ilirskimi rodovi; ako hočejo Hrvatje pa le v ta namen Slovence in Srbe k sebi po tegnuti, da bi se potem, dosti močni, popolnoma odrekli družemu Slovanstvu, kakor so n. pr. ločeni Francozi od Lahov, in Danci od Nemcev, jim na tej poti Slovenci gotovo ne bomo sledili. Slovanska vzajemnost je živa ideja, mi jo čutimo v srcu, pa si ne vemo računa dajati, od kodi ta čut prihaja; o priliki ravno minule vojske smo videli, kako vzajemno se je vse Slovanstvo zanimalo za njen izid.

Če pa slovanska vzajemnost dejansko živi, čemu jo umetno zatirati? Osoda ima svoje namene s Slovani; ne vsako pleme zase, ampak vsi, vsaj kar nas je v naši državi, imajo vzajemno izvršiti svojo nalogo, ki ne bode samo nam ampak celi državi na korist. Govori se o različnosti slovanskih narečij, in da je na pr. česko narečje od slovenskega vsaj toliko različno, kakor nemško od holandskega. Da bi to prav res bilo, vendar iz tega ne sledi, da imajo Slovani, enako romanskim in german-skim narodom, ločeni ostati: pri teh ne živi tista ideja vzajemnosti, kakor pri Slovanih. Ni strah pred množestevilnimi sovražniki rodil slovanske vzajemnosti, ampak zdi se, da je položen ta čut v naša srca, ker je Slovanom odmerjena naloga, da vzajemno in skupno prerodijo svet, morda, kakor smo te dni brali iz peresa bistroumnega pisatelja, da rešijo socialno vprašanje, da rešijo kmeta njegovih brezštevilnih pijavk, da postavijo človeško družbo na temelj pravega demokratizma, da poravnajo

razliko, ki zija med važnostjo in med nizko socialno stopinjo poštenega poljedelca.

Poleg tega je morda naša naloga, da neseemo krščansko kulturo v širno Azijo; kajti Angleži so za ta posel nesposobni, ker oni iščejo tam le svoj dobiček, in so se v svoji lakomnosti ponižali pred barbarskimi narodi, da se obnašajo kot pokrovitelji Mohamedanstva; če pa hoče prava omika svoj prihod v Azijo praznovati, treba je uničiti, ne mohamedanskih narodov, ampak fanatično Mohamedovo zastavo, katera se pred križem neče vkloniti, dokler je krščanski meč ne bo v prah vrgel.

Tako Slovane čaka še mnogo dela, ki ga zamorejo le vzajemno dovršiti. Vendar je razgovor o tej stvari še prezgoden. Za sedaj imate slovanska Rusija in slovanska Avstrija dela zadosti, da vredite in iz bede vzdignete one pokrajine, ki jih je barbarsko azijatstvo toliko časa tlačilo in pustošilo.

Iz Maribora. (Dijaško semenišče) za našo škofijo je srečno postavljeno in za prve potrebe priredjeno. Stroški so znašali 50793 gold. Premoženja pa je zavodu Viktorin-Maksimilijanumu še ostalo 40513 gold. poleg hiše v Mariboru in 3 vinogradov. Vseh letnih dohodkov iz tega premoženja je okoli 2658 gold. Ravnateljstvo se je prepričalo, da je 130 gl. treba za vsakega dijaka, če se hoče v semenišču preskrbeti z hrano, pranjem, svečavo in kurjativjo, t. j. 13 gold. na mesec. Zato se bo sprejelo samo deset dijakov brezplačno, 8 na stroške semenišča, 2 pa na stroške milostljivega kneza in škofa, ki so blagodušno obljubili 2 vzeti na svoj račun; 15 dijakov se sprejme proti polovičnemu doplačevanju t. j. proti mesečnemu donesku 6 gold. 50 kr., katere morajo starši ali oskrbniki naprej polagati; 5 dijakov se sprejme tistih, ki bodo eno izmed 5 sledečih sedaj razpisanih štipendij dobili. a) dve Čepejevi štipendiji, pri katerima pa morajo starši dotičnih dijakov doplačati po 30 gold. b) Liza Senekovičeva štipendija, katero imajo č. g. župnik sv. Ane na Krempingu enemu dečku iz tamošnje fare pravico podeliti, doplačilo znaša tudi 30 gold. c) Jakob Standeggerjeva štipendija z doplačilom 70 gold. Podelitev pripada ptujskemu proštu; d) Jožef Vajkselnova štipendija za enega dečka iz ustanovnikove rodbine, namreč Jožefa Vajkselna, bivšega dekana pri sv. Barbari v Halozah, če pa takega ni, zamore štipendijo dobiti dečko iz Hočke fare pri Mariboru. Naposled še se sprejme v semenišče kakih 20 dijakov proti letnemu plačilu 130 gl. Za vsakega prošnika pa veljajo sledeči pogoji, brez katerih se nobeden v semenišče ne sprejme: 1. duhovniški poklic; 2. vrlo zadržanje in pridno učenje; 3. telesno zdravje; 4. izvršenje prvega gimnazijalnega razreda z dobrim uspehom; 5. prednost imajo, ki so v taki starosti, da zamorejo pred dokončanim 20. letom gimnazijo dovršiti; to se zahteva zavolj vojaščine; 6. vsak mora sam imeti potrebno obleko in perilo in še vrh tega seboj v semenišče prinesiti 2 para prtov, 2 obrisači in 2 beli rutici za mizo. Prošnje se vlagajo pri dotičnih župnikih, kder se več lahko poizvé. Župniki vložijo potem prošnje preč. lav. ordinarijatu do 12. avgusta t. l.

„Slov. Gospodar.“

Iz ruske pokrajine 14. julija. Poldrugi mesec že dežuje, pol dneva imamo solnce, pol dneva pa dež. Trava je vsa pognjila sena je strašno malo. Žita ljudje ne morejo spraviti pod streho, poleglo je, in če to deževje ne pojenja, bo tudi pognjilo. Morebiti bi bilo mogoče še kaj ohraniti, pa rok za delo pomanjkuje, vse beži za dragi denar v Mol-

davo, doma pa veliki pojestniki obupujejo. Jud ne dela poljskega dela, peča se s kupčijo drugim „Gšäftom“, Rumunc in Rusin pa v Moldavi denar služita. Letina bi bila drugač prav izvrstna, ker je bilo vreme jako ugodno. Sadja, zdaj češenj, posebno pa višenj je tukaj toliko, da se gnoj dela iz njih, 10—12 funtov se jih kupi za 10—15 krajcarjev. Češnje so večidel drobnice, višenj pa še nisem nikjer tako lepih in debelih videl ko tukaj. Kar pa na trg prineso, je večidel prav okusno in dobro, rudečih jagod 3 do 4 funte veljajo 10 do 20 kr., rudeče malince ravno tako. Tukaj sadja veliko nezrelega pobero, in ga predelajo v sladčico, dolčec, kakor pravijo tukaj. — Češplje in orehe že zdaj oberajo in v sladkorju kuhajo. Posebno Judje in Moldavci so strašni sladko-snedeži.

Pšenice in reži, kakor sem rekel, radi dežja ne bo kaj veliko pa tudi ne prav dobre, turšica pa stoji izvrstno, ravno tako krompir in zelje. —

Včeraj začel se je tukaj svetega Petra in Pavla (pravoslavno) somenj. Prodajalcev je vse polno, kupcev pa malo, povsod denarja pomanjkuje. Na somenj pa pridejo ljudje od vsih krajev, čudili se boste, če vam povem, da pride Korošec s puškami iz Borovelj na Koroškem, pa po trije, štirje Slovenci od unkraj Kormiža iz Laškega s podobami.

Stalno drugače ni tukaj Slovencev, le v Črnovicah, čujem, da jih je čvetero ali petero, se ve vradnikov, dva pri brzjavu, eden častnik pri žandarmariji, eden pri pošti in eden, menim, da je učitelj na gimnaziji. *)

Sploh se vidi, da se Slovenci le doma drže. Vradništvo je tu večidel zastopano, bodi si po deželi ali v glavnem mestu, po nemških Peci. Ti zasedajo tukaj, kakor drugod tudi naj mastnejše prostore, domačine pritiskali pa so v kot.

Hotel sem vam od letine pisati, pa sem zabredel na čisto drugo polje, zato jin ker se je ravno dež vлил, da se brez luči pisati ne vidi (ob 6 uri popoldne), pa jenjam in obljubim Vam drugikrat kaj več. Ravno vidim potok na ulici, da bi se s čolnom po njem peljal, vam pa še omenim, nasvetujte mestom, ki jih le redkokrat čedijo, naj se priporoče, kakor tukajšnji magistrat, Petru, da jim bo tudi pri vas kakor tukaj z dežjem mesto vsaj vsaki teden parkrat prav pošteno opral. Z Bogom!

Domače novice.

V Ljubljani 29. avgusta.

(Zadnja številka „Slovenca“) je bila o pravem času dostavljena in dovršena, pa se zaradi velikih poprav v tiskarni ni mogla tiskati. Da p. i. naročnike nekoliko odškodujemo, pridejati smo današnjemu listu prilogo.

(Učiteljski shod) so imeli 24. t. m. učitelji okraja ljubljanske okolice. Kaj so sklepali in sklenili, ni nam znano, le toliko vemo, da so v okrajni šolski svet volili g. Govekarja, učitelja na Igu, in g. Borštnika, učitelja v Šmarji. Opomniti je, da so učitelji ljubljanskega okraja, čeravno jim je nadzornik „Wisniack“, do malega vsi narodni.

(Veselica v Čitalnici) na korist rodbinam v vojaške poklicane rezervistov bila je sijajna. Ljudi se je kar trlo, če rečemo, da jih je bilo tisoč, se ne bomo dosti zmotili. Godba je igrala slovanske napeve, odlikovali so se čitalnični pevci. Izurjeni sokolovci so pokazali jakost in gibčnost svojih udov, ter so bili z ve-

*) Ali morda mislite Aleksandra Zupana?

Vred.

liko pohvalo pozdravljeni. Izdatna svota 500 gold, ki pripade blagemu namenu, nabrala se je po prizadevanji čitalnice ljubljanske, katera je, kakor je g. dr. Vošnjak v svojem izvrstnem govoru naglašal, še vedno inicijativo poprijela, kjer je bilo treba pomoči domačinom.

(*Deželni predsednik vitez Kalina*) se je 26. t. m. iz novomeškega okraja zopet povrnil v Ljubljano.

(*Poštni konduktor Pac*) neki ni po nesreči iz železničnega voza pri Trebižu padel čez most v globočino, ampak je to storil prostovoljno, ter si je sam vzel življenje. Pravijo, da se mu je že več dni prej mešalo v glavi.

(*Dramatično društvo*) je imelo 28. t. m. občni zbor, pri katerem je bil za predsednika izvoljen stavbeni svetovalec g. Franc Potočnik, za blagajnika dr. Josip Stare, za odbornike pa gg.: Krsnik Janko, Valenta, Jurčič, Drenik, Wiesthaler, Levec, Grasselli, Hribar, Murnik in dr. K. Bleiweis.

(*O vojaku Svetlinu*) domačega Kuhnovega polka poroča „Kroat. Post.“ da ni res, da bi bil od vojaške sodnije zaradi nepokorščine k smrti obsojen in ustreljen. Nam se je to pripovedovalo od večih strani, vendar pa te govorice nismo verjeli, dokler je nismo prav obširno brali v „Laib. Tagblattu.“

(*G. Andrej Malič*), ktere se te dni izročili diplomu častnega meščana ljubljanskega, je pri tej priliki mestni blagajnici podaril 100 gl.

(*Nemškutarski kapital*) Te dni je dal gostilničar kazinski vse orodje na boben, ker ni mogel več shajati. Kazinoti so pač kupili nekaj reči, ali ta dogodka vendar prav dobro kaže, koliko je vredna baharija nemških liberalcev z „inteligencijo in kapitalom.“ Da je baharija z „inteligencijo“ prazna, smo že večkrat dokazali, zdaj je pa prišlo na dan, da tudi s „kapitalom“ ni nič, tedaj je vse, s čemer se naši kazinoti bahajo, prazna pena. Največ vzroka temu „krachu“ so tisti „Gfretbrüderji“, ki od gostilničarja vsake sorte zahtevajo, pa sila malo mu dajo skupiti. Res lepa ilustracija nemškega kapitala in mikaven kapital iz zgozovine nemške v Ljubljani.

(*Survi pretepi*) so bili krivi že mnogih ubojev in drugih nesreč. V petek je bil v Trnovem tak nesrečen pretep, pri katerem je dobil neki fant z nožem tako hudo rano v trebuh, da je vsled tega umrl. Razuzdanost in zdivjanost se čedalje bolj razširja med mladino; odkar se odgojuje brez šibe in strahu, so vsi lepi nauki in vsa dobrohotna svarila pri njej brez vpliva in sadu.

(*Obesil*) se je 29. julija Janez Vitek iz Praga, čevljarski pomočnik. Ob treh zjutraj je šel memo čuvalnice pri kolezijskem mlinu in med dnem našli so ga obešenega na nekem mlademu hrastku, ki se je pod njegovo težo tako upognil, da je kleče sedel na tleh. Že lani se je hotel obesiti, pa so ga ljudje k sreči še ob pravem času zapazili in prerezali jermen, na katerem je visel.

(*Vojaška kasarna v Trnovem*) se je vredila za vojaško bolnico.

(*Poseben železničen vlak*) z jako znižano voznino se 14. avgusta odpelje z Dunaja proti Trstu in Benetkam. V Ljubljano dojde 15. avgusta popoldne ob 2. uri 50 min. ter se kmalo potem odpelje v Postojno, kjer bodo popotniki ogledali postojnsko jamo. Vožnja iz Ljubljane do Trsta znaša tje in nazaj v II. razr. 9 gld. v III. razr. 7 gl., do Benetek in nazaj pa 21 gl. in 15 gld. 50 kr. 14. avgusta odide tudi iz Trsta poseben vlak na Dunaj; v Ljubljano dojde 14. avg. popoldne ob 1 uri 7 m., na Dunaj pa 15. avg. zjutraj ob 5. uri 36 min.

Vožnja iz Ljubljane do Dunaja in nazaj znaša v II. razr. 18 gld., v III. razr. pa 12 gld.

V nedeljo 4. avgusta ob 1/2 7. uri gre poseben vlak iz Ljubljane v Lesce in se zvečer ob 1/2 9. uri zopet vrne.

(*Naznanilo*) Vsled dovoljenja in denarnega nakaza vis. c. kr. ministerstva je odbor čebelarskega društva sklenil, najprej napraviti 3 potovalne shode in govore z razdeljenjem čebelarskega orodja med poslušalce po izsrečkanji, in sicer: 1. V Št. Rupertu na Dolenskem 4. dne avgusta t. l. po spomladanski službi božji, 2. na Igu (blizu Ljubljane) 10. avg. ob 1. uri v šol. poslopji in 3. v Kamniku 13. dne avg. tudi ob 11. uri v prostorih dek. poslopja.

Razne reči.

— Duhovske premembe v lavantinski škofiji: Č. g. Andrej Jug, župnik v Ročici je 21. t. m. 71 let star umrl. R. J. P. Razpisane so fare: Sv. Il. v slov. goricah do 20. avg., sv. Marjeta pri Laških toplicah in sv. Kancijan v Ročici pa do 3. septembra.

V ljubljanski škofiji: Č. g. Jožef Zalokar je postal fajmošter v Polomu, č. g. Jernej Kosec fajmošter v Škocijanu pri Turjaku, in č. g. Matej Jereb, dozdej fajmošter v Sorici, je prezentiran za Stopiče. Č. g. Janez Brenc pride z Brda za kaplana v Kamnik, č. g. Franc Kadunc, bivši frančiškan, pa za kaplana v Kamnogorico. Č. g. Miha Kopitar, penz. kurat, je 9. julija v Vipavi umrl. — Razpisani ste fari: Šmihel pri Žužemberku, 13. julija in Št. Vid pri Cirknici 11. julija.

— Duhovne vaje v lavantinski škofiji se bodo obhajale v dijaškem semenišči od 5. do 9. avgusta.

V ljubljanski škofiji pa se bodo duhovne vaje vršile v Alojznici od 26. do 30. avgusta. Kakor slišimo, jih bode zopet imel karmelit o. Luka.

— Slovenski dom. Pod tem naslovom je priobčil znani rodoljub in pisatelj prof. Vladislav Hrovat v letnem sporočilu novomeške gimnazije zanimivo slovstveno razpravo. Našo dosedanjo literaturo predstavlja si pisatelj kot poslopje, čigar temelj je Dobrovski, štirje stebri so Vodnik, Kopitar, Ravnikar in Metelko, in streha „Novice“. Pisatelj našteva velike zaslugе teh mož za razvitek našega slovstva. Naše literarno delovanje razdeljuje pisatelj na štiri dobe. 1. Doba. Slovenščina se zbudi po Truberji. Pisatelj osvetljuje delovanje Trubarja, Dalmatina, Krella, Bohoriča, in zagovarja Hrena proti krivičnim napadom. 2. Slovenščina dremlje. „Blaga devotka, videti, da ni še čas vstati, položi nježno glavico, ter zadremlje — dremlje in dremlje še dolgo časa.“ Še so jo gojili nekteri osamljeni možje, kakor Hren, Schönleben, Kastelec, Mikec, Čandnik, Wolf, Vipacensis, Hipolit, Basar, Paglovic, Popovič, Pohlín. Pa njih pisava je še slaba, omejena na knjige duhovnega zapopadka. A počasi se jame dani; v kolo pisateljev pristopijo Japelj Kumerdej, Volkmar, Gutsman. 3. Doba. To skliče v življenje vrli Vodnik. Kar je pel o Napoleonu, velja bolj o njem samem, ker prav za prav Vodnik je poklical: Slovenija vstani! Vstaja, izdihaj: kdo kliče na dan? Vodnik pristopi; ter jo dvigne. Z veselím, marljivim Vodnikom pričelo se je živahnejše gibanje na našem literarnem polju. Delokrog se je razširil: Vodnik sam se je lotil pesništva, slavni Kopitar jezikoslovstva, tako tudi Metelko, Ravnikar pa se je trudil očistiti slovenščino germanizmov in druge tuje ljuške. 4. Doba. Slovenščina deluje. Poznanje črk in znanje čitanja se je razširilo počasi med ljudstvom. Tudi ljube-

zen do pisateljstva se je vžgala vedno pri več možeh, tako se je pokazala potreba časnika, kateri bi obdeloval vse stroke, ter bil Slovincem literarno središče. To nalogo so izpolnile „Novice“ ter so dolgo časa same delovale v veliko korist našega narodnega razvitka. Sedaj, se ve da, zrastle je že mnogo drugih časnikov iz njive, katero so stari domoljubi nasejali.

— Zarad Kranjske gimnazije podala se je deputacija meščanov in mestnega zastopa kranjskega na Dunaj k cesarju prositi jih, da bi se gimnazija ne odpravila. Deputacija imela je v ponedeljek avdijenco pri Nj. Veličanstvu.

Slavno vredništvo.

„Laib. Tagblatt“ je v neki notici 19. t. m. obrekljivo napadel likvidacijski odbor banke „Slovenije“, češ, da se ne gane in zarad mastnih dohodkov zateguje likvidacijo, in bode toliko časa likvidiral, da bode potrosil zadnji krajcar. Poslali smo mu toraj naslednje pojasnilo, ktere ga pa brezplačno ni hotel sprejeti in je zahteval še plačilo za to, kar vsakemu resnicoljubnemu listu velevala poštenje. Da občinstvo izve, kako in kaj, vas vljudno prosimo, da v svojem velecenjenem listu objavite odgovor na Tagblattov napad in sicer v slovenskem in nemškem jeziku.

Odgovor.

Ljubljanski „Tagblatt“ je 19. t. m. iz Graške „Tagespost“ ponatisnil neki boje iz Ljubljane ji dešli dopis, čigar edini namen je, da bi z davnej zastarelimi frazami sprožil že znano hujskanje proti likvidacijskemu odboru banke Slovenije. Dopisnik prav nič ne pozna in čisto nič ne ume naloge likvidacijskih odborov zavarovalnih bank in ravna po izgledu hudobnih in kratkoumih ljudi, ki povsod, kjer za denar gre, po nekem znanem pregovoru druge sami po sebi sodijo. On pravi, da likvidacija samo zarad mastnih nagrad, ktere udje likvidacijskega odbora dobivajo, še ni dovršena. Pa slehernemu, ki ima pravico vprašati, bi zamogli o teh ne mastnih dohodkih taka pojasnila dati, da bi se vsakdo čudil.

Okoli 20 bank, kakor Salus, Union, Universale, Moldau, Atlas itd. je po 2 ali 3 ali še več let poprej kakor Slovenija napovedalo likvidacijo, pa nobena izmed njih je ni še dovršila. To se veda Tagespoštnega poštenoviča menda zarad tega ne zadržuje, da svojo časnikarsko zanikrnost le proti Sloveniji obrne, ker je vse, kar je z imenom tega zavoda v zvezi, priljubljen časnikarski predmet.

Likvidirati se pravi račun skleniti z upniki in dolžniki, ter dolgove poplačati. Za poplačanje pa je treba pred vsem denarja; poštenovič dopisun pa menda vsaj ne bo zahteval, da naj 6 likvidatorji ta denar iz lastnih žepov plačajo, ampak bode menda umel, da morajo denar tam iskati, kjer ima banka kaj tirjati. Če je pa pri vsih prošnjah, opominih, svarilih, za ktere se na leto spiše več ko 2 tisuč pisem, med več tisučimi dolžnikov, naj se že imenujejo direktorji, inšpektorji, generalni ali glavni agenti, akvizitorji, delničarji, dolžniki na mejnice, protizavarovalnice, ali kakor koli hočejo, komaj tretjina takih, ki prostovoljno svoj dolg poplačajo, in je treba vse druge, med kterimi bi mnogi prav lahko plačali, po sodnijski tožbi k plačilu še le siliti, in je moral vsled tega likvidacijski odbor že čez 2000 tožb izdelati, če je še zdaj ne le pri tukajšnji deželni in mestni delegirani sodnji, ampak tudi pri sodnijah na Dunaji, v Pragu, Levovu in Budapešti več sto tožb proti našim dolžnikom še v obravnavi,

če na drugi strani upniki banko stiskajo in jo tudi tožijo, kadar o pravem času svojega dolga ne more plačati, če se za te tožbe vsaki mesec potrosi 100 do 120 gld., in če je Slovenija imela žalibog zvezo s protizavarovalnicami ne le skoraj v vseh evropskih ampak tudi izvan — evropskih državah, s katerimi je treba sedaj račune poravnati: potem zamore le brezmerne hudobija ali strašanska nevednost zahtevati, da naj bi bila likvidacija banke Slovenije že zdaj dovršena, kar pri nobeni drugi banki ni, ki so likvidacijo že veliko prej napovedale. Brez ovinkov rečemo, da bo likvidacija tako dolgo trpela, dokler ne bode likvidacijski odbor dobil pripomočkov, da pošteno dovrši svojo nalogo. In kakor propada nadpolnega zavoda ni kriv tisti „šwindel“, ki se je tako preživo pokazal pri drugih bankah, ampak marveč ta okoliščina, da obstoječih razmer niso prav poznali, ravno tako se tudi likvidacijski odbor proti očitaniu, da išče le lastne koristi, zavaruje s tisto odločnostjo, s katero se poštenjak odlikuje od sleparja.

Likvidacijski odbor banke Slovenije v Ljubljani 25. julija 1878.

Entgegnung.

Das Laibacher Tagblatt brachte unterm 19. d. M. eine aus der Grazer Tagespost abgedruckte angeblich aus Laibach zugekommene Correspondenz, deren ganze Tendenz dahin geht, mit schon lange abgedroschenen Fragen eine alt gewohnte Hetze gegen das Liquidations-Comité der Versicherungsbank Slovenija in Szene zu setzen.

Bei krassester Ignoranz und komplettester Nichtauffassung der Aufgaben, welche Liquidationen von Versicherungsbanken im allgemeinen zu lösen haben, unterläuft dem Einsender jener Correspondenz jene Perfidie aller, entweder boshafter oder geistesbeschränkter Menschen, welche überall dort, wo es sich um Geldfragen handelt, nach einem bekannten Sprichworte, Jederman nach sich selbst beurtheilen und daher auch im vorliegenden Falle als Grund der noch nicht zu Stande gebrachten Finalisirung der Liquidation des sogenannten gute Honorar der Mitglieder des Liquidations-Ausschusses, bezüglich dessen wir Jedem, der darnach zu fragen berechtigt ist, jeder Zeit bereit sind, die frappirendsten Auskünfte zu ertheilen, denunziren.

Zwar haben etliche 20 Versicherungsbanken als wie der Salus, die Union, die Universale, die Moldau, der Atlas u. s. w. viel — einige sogar 2 und 3 Jahre — früher als wie die Slovenija die Liquidation angemeldet, ohne dass es bisher auch nur einer derselben gelungen wäre, die Aufgabe der Liquidation zu beenden; allein, das kümmert den Ehrenmann der Tagespost um so weniger seine journalistische Niederträchtigkeit ausnahmsweise bloss nur der Slovenija zuzuwenden, als in gewissen Kreisen schon die Hetze gegen Alles, was mit dem Namen unserer Anstalt in Verbindung steht, ein sehr populärer journalistischer Artikel ist.

Liquidiren heisst mit Gläubigern und Schuldner abrechnen und dasjenige bezahlen, was zu zahlen ist; allein zum zahlen gehört vor Allem andere — Geld — nun der Herr Ehrenmann Correspondent, wird wohl nicht verlangen, dass die 6 Liquidatoren der Bank Slovenija dieses Geld aus eigener Tasche schaffen sollen, sondern wird begreifen, dass sie dasselbe dort suchen, wo die Bank ihre Forderungen hat.

Allein, wenn sich bei allen Bitten, Mahnungen und Vorstellungen durch jährlich min-

destens ein par Tausend Briefe unter mehreren Tausenden von Schuldnern, heissen dieselben nun Directoren, Inspectoren, General- oder Hauptagenten, Aquisitäre, Actionäre, Wechselschuldner, Rückversicherungsbanken oder sonst wie imer, kaum ein drittel solcher finden, welche ihren Verpflichtungen freiwillig nachkommen, alle Uebrigen aber, und darunter sehr viele, die vollständig zahlungsfähig sind, erst im gerichtlichen Wege zur Zahlung gezwungen werden müssen, in folge dessen das Liquidations-Comité in der wahrlich unangenehmen Lage war, bereits viel über 2000 Klagschriften verfassen zu müssen, wenn heute, und zwar nicht bloss bei dem hiesigen Landes- und dem hiesigen städt. deleg. Bezirksgerichte, sondern auch bei den Gerichten in Wien, Prag, Lemberg und Pest mehrere Hunderte an Klagen gegen unsere Schuldner schweben, wenn andertheils die Bank von ihren Gläubigern gepresst, und da si bei den eben geschilderten Verhältnissen ihren Verpflichtungen momentan und rechtzeitig nachzukommen ausser Stande ist, eben auch gerichtlich belangt wird, wenn für alle diese Gerichts-Prozeduren monatlich bloss an Stempel fl. 100. — bis 120. — aufgehen, wenn es leider wahr ist, dass die Slovenija im Wege der Rückversicherungen ihre Verbindungen nicht bloss in fast allen europäischen, sondern auch in ausereuropäischen Staaten hatte, mit denen allen abgerechnet werden muss, dann kann es nur bodenlose Bosheit oder kompletteste Ignoranz verlangen, dass die Liquidation der Bank Slovenija, wie bei keiner andern Bank, welche ihre Liquidation Jahre früher als wie die erstere angemeldet haben, schon heute zu Ende geführt sein sollte, und unverhohlen sprechen wir es aus, dass dieselbe eben und gerade so lange dauern wird, bis dem Liquidations-Comité die finanziellen Mittel geboten werden, mit Ehren sein wahrlich sehr unangenehmes Geschäft zu schliessen, und so wie das Untergehen des hoffnungsvollen Institutes nicht in jenem, bei gar so vielen andern Banken grell zum Ausdruck gekommen modernen Schwindel, sondern im Nichtauffassen der bestandenen Verhältnisse zu suchen ist, eben so weist das gegenwärtige Liquidations — Comité di Perfidie des Anwurfes persönlicher Interessen mit jener Endschiedenheit zurück, die dem Ehrenmann gegenüber dem Schuffen geziemt.

Das Liquidations-Comité der Bank Slovenija zu Laibach am 25. Juli 1878.

Eksekutivne dražbe.

1. avg. 2. Sila iz Podbukuja, v Zatičini. 2. Samotorčan iz Lavrova. 2. Čuk iz Iderskega loga 1. Žakelj iz Godoviča, 1. Terček iz Račove, vsi v Idriji. 2. Zupančič iz Pušave v Mokronogu. 2. avgusta: 3. Ljubič iz Bröllina, v Novem mestu. 3. Vidrih iz Trnja, 3. Penko iz Nadajnega sela, 3. Sajo iz Palčja, 2. Čuček iz Stare Šišice, vsi v Postojni. 2. Meršnik iz Smerja, 2. Škerlj iz Knježaka, 2. Roje iz Verbiče, 2. Candek s Prema, 2. Seles iz Bitinja, vsi v Bistrici. 2. Mikulič iz Preske v Litiji. 2. Pist iz Hraštja v Kranji.

Umrli so:

Od 23. — do 28. julija: Ana Pleško, mestna reva 78 l., za sušico. Jožef Repovs, kroj. o. 3 1/2 l., za vodeno glavo. Janez Berčič, mok. o., za božijastjo. Marija Meš, cigararica 23 l., za vnetico možg. Jobanna Šešek, predil. 16 1/2 za jetiko. Alojzija Mlakar, dek. o. 3 m., za božijastjo. Terezija Pavlič, suk. ž. 33 l., za vnetico trebušne mrenice. Marija Grum, postrež. v. 4 3/4 l. za jetiko. Franc Dolinšek, dekl. o. 5 1/2 m., za ošpicami. Rudolf Medved, zaseb. o. 15 m., in Janez Jenko, del. o. 3 t., oba za drisko. Viktorija Koder, hiš. pos. h. 23 1/2 l., za jetiko. Ana Alič, tov. o. 2 l. za davico.

Loterijske številke, 27. julija.

V Trstu: 63, 28, 12, 88, 19.

V Lincu: 33, 79, 84, 82, 62

Pivo v steklenicah (buteljah)

(mareno izvožno, Märzen - Export)

iz pivarne (3)

bratov Kozler-jevih v Ljubljani

se pošilja v zabojih od 25 steklenic više.

Naročila na pivo v sodih in steklenicah se izvršujejo naravnost v pivarni, ali v njenih zalozah z ledenicami: v Trstu pri g. G. G. Toriser-ju, zeleni hrib (Monte verde), Corso št. 43-45; v Zagrebu pri g. Mat. Rankel-u, Preradiceve ulice št. 512; v Celji pri g. Ant. Prixner-ju, Hotel Elefant, okrožne ulice (Ringstrasse) št. 32; v Trbiču pri g. Leonhardu Hyrenbach-u; v Kranji pri g. Franc Dolenc-u, trgovcu; v Ljubljani pa še pri g. Peter Lasknik-u, trgovcu.

Telegrafične denarne cene 31. julija.

Papirna renta 64. — — Srebrna renta 65 65 —
Zlata renta 74 55 — 1860letno državno posojilo 113.60
Bančne akcije 832 — Kreditne akcije 260 25 — London 115.40 — Srebro 100 60. — Ces. kr. cekini 5.49. — 20. frankov 9.19.

Žitne cene preteklega tedna.

Za tiste, katerim nova mera in vaga še ni gladka, pristavili smo, koliko bi reči veljale po stari meri. 1 hektoliter znaša 3³⁶/₁₀₀ mernikov.

Reči		V Ljubljani		V Novem mestu		V Kranji		V Sodražici		V Mariboru		V Ptuj		V Ormožu		V Celovcu		V Zagrebu	
		gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.	gl.	kr.
Pšenice	(hektoliter)	8	60	10	24	9	15	10	43	8	60	8	30	8	90	9	46	8	90
	(mernik)	2	65	3	12	3	—	3	20	2	66	2	57	2	73	2	73	2	73
Reži	(hektoliter)	6	16	7	—	5	20	—	—	6	—	6	—	6	50	5	86	7	—
	(mernik)	1	90	2	15	1	52	—	—	1	88	1	85	2	—	1	80	2	—
Ječmena	(hektoliter)	5	20	6	50	5	20	5	86	6	20	5	—	5	40	6	72	5	20
	(mernik)	1	35	2	—	1	52	1	90	1	90	1	46	1	55	2	7	1	36
Ajde	(hektoliter)	6	—	6	16	6	16	60	50	6	—	6	40	4	17	5	78	6	70
	(mernik)	1	85	1	83	1	90	2	—	1	85	1	97	1	26	1	85	2	6
Prosa	(hektoliter)	6	50	6	50	6	82	6	20	6	—	5	20	7	80	4	46	8	60
	(mernik)	2	—	2	—	2	10	1	90	1	85	1	52	2	40	1	86	2	66
Turšico	(hektoliter)	6	82	7	48	7	60	6	50	5	90	6	—	6	60	5	97	6	40
	(mernik)	2	10	2	24	2	—	2	20	1	52	1	85	2	53	1	84	1	97
Ovas	(hektoliter)	3	60	3	57	3	57	4	24	3	30	3	30	3	25	3	97	4	—
	(mernik)	1	10	1	10	1	10	1	30	1	—	1	—	1	—	1	21	1	22